

Etika tématerv 2-3 órához

11. évfolyam

Tanít: Dohány Edit
Vezetőtanár: Fekete Anna

A tanulók aktivitásától függ, hogy 2, vagy 3 órába fér bele.

A tanítás célja a 3. óra végére:

A tanulók értsék meg, hogy az emberi tevékenység az elmúlt században nem szándékos, de súlyos pusztítást eredményezett a Föld környezeti elemeiben: a talajban, a vizekben és a levegőben. Értsék meg azt is, hogy ha ez így folytatódik, akkor nemcsak állatok és növények, hanem maga az emberi faj is degenerálódhat, kihalhat. Merüljön fel bennük annak az igénye, hogy személyesen és közösségekben is tegyenek valamit a környezetkárosítás ellen. Tegyék magukévá az önmérsékletet az energia- és anyagi fogyasztás terén.

Bemutatkozás, kérések, elvárások (5 perc)

Az első óra anyaga: A környezetkárosodás fő területei: Mit tettünk a Földünkkel?

Az óra a helyzetbemutatással indul:

A Greenpeace mottója: Ha majd az utolsó...

26 kép kivetítése, ahol kipusztult állat- és növényfajok, savas esők következményei, tengeri olajszennyezés, radioaktív hulladéktároló, szeméthegek stb. láthatók.

Frontális munka tanári kérdések: (15 perc)

Mi a véleményetek a látottakról?

Mióta történnek ezek a változások a földünkön?

Mi okozza ezeket a problémákat?

Milyen hatással lehet ez ránk, emberekre?

Közben a táblán összegyűjtjük a talaj-, víz-, és levegőt érintő problémákat 3 oszlopban

Az óra második részében **4 csoportban** zajlik a megbeszélés, 4 konkrét helyzetet vitatnak meg a csoportok: (10 perc a csoportmunka)

A csoporton belül **gyűjtsétek össze az érveiteket pro és kontra**, mindkét álláspontot vizsgáljátok meg!

1. Egy gazdagabb ország a radioaktív hulladékát jó pénzért a szegényebb országba szállítaná, a döntéshozók körében vita tör ki arról, hogy aláírják-e a szerződést?
2. Egy falu határában szemétegetőt építenének, de a falugyűlésen vita tör ki arról, hogy beleegyezzenek-e az építésbe?
3. Egy környezetszennyező üzem vezetői közt vita van arról, hogy felszereltessek-e a kéményekre a szűrőberendezéseket, amelyeknek az ára magasabb, mint a kirótt büntetés összege.
4. Bíróság elé álltak a japán bálnavadászok hajójáról szervezett módon kicsempészett bálnahús szállítmányt lefűelő japán Greenpeace-aktivisták, a „Tokiói Kettős” néven elhíresült páros, magántulajdon ellopásáért. Az ügyész és a védő vitájában, te hogy döntenél?

Az első órán valószínűleg csak egy csoport érveit tudjuk meghallgatni.

Táblakép:

Globális problémák: savas esők, ózonlyuk, üvegházhatás, esőerdők pusztítása, jéghegyek olvadása stb.

Tengeri olajszennyeződések

Szemétagzádkodás

Radioaktív szennyeződések

1. csoport Aláírják-e a szerződést? érvek
IGEN NEM

Házi feladat: Nézz utána, hogy mi az a Biosphere II. kísérlet, és hogyan zárult?

A második óra anyaga: Képes lesz-e az emberiség megállítani a környezetpusztítást?

Kezdés: Vers: Svéd gyerekversek: Siv Widerberg: Beteg a tenger

A másik 3 csoport is elmondja érveit és ellenérveit, amelyeket a táblán összegyűjtünk.
(25 perc)

Frontális munka tanári kérdések: (20 perc)

10 gondolatébresztő kérdés és tény a szemétről...

1. **MI a szemét?** (hulladék vagy szemét, felesleges dolog, „nekem már nem kell” címkéjű dolgok, amelyekre másoknak még szüksége lehet...)
2. **KIÉ a szemét?** (a földön hever...Kit zavar?)
3. **Becslés:** Szerinted *az egész világon* évente mennyi hulladék keletkezik? (hol van több, hol van kevesebb?) Nézz utána!
4. **Becslés:** Szerinted *Magyarországon* évente mennyi hulladék keletkezik? (Kétszer körbeérné a Földet, ha bevásárlókocsikba pakolnánk...)
5. **Becslés:** Szerinted *Budapesten* évente mennyi hulladék keletkezik? (4 m magasan borítaná be a Margitszigetet, ha elterítenék egyenletesen)
6. **Szerinted hová lesz a szemét?** (Elégetik, elássák)
7. Mi lesz az elásott szeméttel? (korhadó és nem lebomló hulladékok)
8. Milyen káros hatásai vannak a szemétégetésnek? (Szennyezi a légkört)
9. Mit jelent ez a jel?

10. Szelektív – mit jelent ez a szó? Mire jó a válogatott hulladékgyűjtés?

Mit gondolsz, hogy mi lesz a következménye annak, ha az emberiség ugyanígy folytatja a környezetkárosítást?

Milyen állapotok vannak ott, ahol Te élsz?

Teszeli-e Te személyesen valamit azért, hogy a közvetlen környezetben óvjad a természetet?

Táblakép:

2. csoport: Beleegyezzenek-e a szeméttégető építésébe? érvek
IGEN NEM

3. csoport: Felszereltessék-e a szűrőberendezést a kéményekre? érvek
IGEN NEM

4. csoport: Bűnösök-e a környezetvédő aktivisták? érvek
IGEN NEM

Szemét = hulladék? Kié a szemét? Hová lesz a szemét?

Környetkárosítás, környezetpusztulás, az emberiség, mint faj kipusztulása?

Mit tehetünk együtt?

Mit tehetek én?

Házi feladat: Nézz utána, hogy mi az a Római Klub?

A harmadik óra anyaga: A fogyasztás etikája, önmérséklet

Az óra az előző 2 házi feladattal indul, ha senki nem nézett utána, akkor én elmondom. (Esetleg kivetített diák a Bioszféra 2-ről)

A Római Klubról már áttérünk a mértékletes fogyasztás témakörére: energia és anyagi területen tanúsított önmérséklet a megoldás.

Frontális munka tanári kérdések:

Szerinted hogyan lehetne csökkenteni a keletkezett hulladék és szemét mennyiségét?

Mit gondolsz, mitől függ, hogy valaki környezetbarát életvitelt él-e vagy sem?

Meg lehet győzni valakit arról, hogy így éljen? Hogyan?

Mit mondasz annak, aki azt állítja: „A környezetvédelem a politikusokon múlik...”

Tehetsz-e te valamit azért, hogy a Földön kevesebb legyen a szemét, a szennyeződés? Mit?

Táblakép:

Biosphere 2

Római Klub

Önmérséklet, mértékletesség

Kevesebb fogyasztás, kevesebb gyártott termék, kevesebb hulladék

Befejezésül minden tanuló megkapja fénymásolaton az alábbi szöveget:

A mértékletes fogyasztó 10 pontja:

1. Bevásárláskor vigyünk magunkkal szatyrot, edényt.
2. Részesítsük előnyben az újratermékeket, utántöltős edényeket.
3. Évszakonként nézzük át a holminkat, szekrényeinket, fiókjainkat, és ha valami felesleges, adjuk tovább, másnak még örömet szerez, ha szüksége van rá.
4. Fénymásolásakor, nyomtatáskor a lap mindkét oldalát használjuk. Félig betelt füzet maradék lapjait is használjuk fel. Ne használjunk papírtörölközőt. Jelöljük a postaládán, ha nem tartunk igényt szórólapokra.
5. Amiből elég egy, abból ne legyen kettő. Minden új beruházás esetén gondoljuk végig: kinek adhatom oda a régit, ha még működik? Ne tároljunk működésképtelen dolgokat!
6. Ha választhatunk, akkor a tartósabb, hosszabb élettartamú cikket válasszuk.
7. Ajándékozásnál is tartsuk szem előtt ezeket az elveket.
8. Ne dőlünk be a reklámoknak, és minden vásárlás előtt kérdezzük meg a lelkiismeretünket: valóban szükségem van rá? Ne hagyjuk rábeszélni magunkat olyan cikkekre, amire nincs szükségünk, még ha ingyen van is.
9. Biciklizzünk, trolival, sínen közlekedő járművel utazzunk, ha tehetjük. Ha ugyanarraféle megyünk többen, „telekocsi” akciót szervezzünk.
10. Meghibásodott dolgokat kidobás előtt próbáljunk megjavíttatni.